

OLIMPIADA DE LIMBĂ, COMUNICARE ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ
etapa locală, 18 februarie 2017
Clasa a XI-a

Toate subiectele sunt obligatorii.

Eseul/ răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.

Timpul de lucru: 3 ore.

Total: 120 puncte.

Citește cu atenție fragmentele de mai jos:

A. „Câmpii Moldovei cari sunt lăudați pentru rodirea lor, atât de istoricii cei vechi, cât și de cei noi, întrec cu mult bunătațile munților pentru care am vorbit mai sus; căci aceia cari sunt în mijlocul celor mai multe ținuturi, ce sunt despărțite cu dealurile și apele Moldovei, măcar de nu-i mai grijește nimenea, dar tot își dau rodirea lor la toți. Semănăturile care nu se pot semăna la munte pentru răceală, cresc atâta de frumos pre câmpii acești netezi, încât grâul în anii cei bine roditori, își dă sămânța sa locuitorilor cu douăzeci și patru de părți mai mult, secara cu treizeci de părți, orzul cu șasezeci de părți, iar mălaiul de nu va vedea cineva însuși, cu greu va crede, căci asemenea își dă sămânța sa cu trei sute de părți mai mult decât semănătura.

Pentru ovăz nu este Moldova așa roditoare, ca pentru celelalte semănături și nici este obicinuit până la atâta, pentru că caii se hrănesc cu orz în loc de ovăz. Mălaiul crește atâta de frumos în țara de jos, cât este cu puțință, pentru aceea au și țărani acest proverb: „Că mălaiul în țara de jos și merile în țara de sus, n'au coajă”. Pre acesta măcinându-l ei, îl frământă și-l fac pâine și-l mănâncă mai vârtos cu unt, când este cald.

Nu livezi se găsesc pe câmpii aceștia ci chiar păduri întregi cu copaci roditori. Acestea cresc din fire la munte, iară la câmp se hultuesc și pentru aceia sunt și mai cu gust; și îndestularea poamelor este așa de mare, încât Leșii când avea în vremile vechi să meargă cu oaste la Moldova, credea că n'au trebuință de altă zaharea, zicând: că poamele care sunt cu îndestulare în țară, le-ar fi deajuns pentru toată oastea. Însă ei prin așa mare lăcomie ce aveau la acestea, își pricinuiau de multe ori boale lor, prin care mai tare au căzut, decât de armele vrăjmașilor și apoi s'au și învățat a se păzi mai bine de dânsle. Viile cele de frunte, ce sunt o bucată bună de loc, între Cotnari și între Dunăre, întrec pe toate celelalte bunătați ale țării; căci ele atâta sunt de bogate, încât numai un pogon dă câte patru și cinci sute vedre de vin.

Și vinul cel mai bun, se face la Cotnari, un târg în ținutul Hârlăului, iară afară din țară nu este cunoscut, căci dacă îl scot din țară și-l duc pe apă, sau pe uscat și n'au vasele purtare bună de grijă, apoi își pierde puterea sa. Iar eu fără de aceea îndrănesc a-l socoti a fi cel mai bun decât toate celelalte vinuri ale Europei, încă și însuși decât cel de Tocaia; că țiindu-l cineva trei ani în pivniță adâncă și boltită, după cum este obiceiul la noi în țară, apoi întru al patrulea an, dobândește acel fel de putere, încât arde ca rachiul, și cel mai mare bețiv, abia este vrednic să bea trei pahare să nu se îmbete; încă nu aduce durere de cap și floarea lui este osebită de ale altor vinuri, căci este verde și de ce se învechește, se și mai înverzește.

De acolo spre miazănoapte, nu mai sunt alte vii care să poată face vin mai bun, căci în partea muntelui Cotnarii despre miazănoapte încă nici un strugur măcar nu se coace, despre cum de multe ori s'au ispitit; și se vede că firea îndărăptând celorlalte ținuturi rodirea vinului, ș'a arătat puterile sale numai la acest loc. După vinul acesta, se socotește a fi mai bun, acela care se face la Huși, în ținutul Fălciului; al treilea, cel dela Odobești în ținutul Putnei spre Milcov; al patrulea al Nicoreștilor în ținutul Tecuciului pe Siret; al cincelea cel dela Greceni în ținutul Tutovei pe Berheciu; și al șaselea acel din viile dela Costești tot dintr'un acest ținut; osebit de alte locuri cu vii mai proaste, pe care le trec acum cu vederea.

Aceste podgorii nu slujesc numai pentru trebuința locuitorilor, ci încă prețul cel mic al vinului, trage la sine și pre neguțătorii Rusești, Leșești, Căzăcești și Ardelenești; ba încă și pre cei Ungurești; și duc pre tot anul în țările lor mulțime de vin, măcar deși nu întrec cu bunătaatea pre al lor. Basarabia mai

înainte până când era a Moldovenilor, încă nu avea vii slabe, iară după ce au început a o stăpâni Turcii, hulitorii de vin, au căzut și acelea și acum numai cât își țin creștinii cari locuiesc în ținutul Chiliei și al Ismailului vreo câteva vii, din care de abia scot atâta vin, cât le este pentru trebuința lor.

Cu codrii încă este Moldova foarte îmbogățită, al cărora lemn nu este numai pentru cherestea și pentru foc, ci și copaci aducători de roadă îndestulă.

Lucrătorii de corăbii, caută mai vârtos stejari Moldovenești și îi laudă a fi mai buni pentru corăbii, decât tot celălalt lemn, și mai tare împotriva cariului. Încă ei au înțeles la acest lemn, că de nu curăță bine coaja lui cea albă ce este pre dedesupt și se întâmplă de rămâne cât de puțină, apoi în scurtă vreme pricinuește tot lemnului, borte de cari; iară curățindu-i bine pelița aceasta, acest lemn nici peste o sută de ani, nu-l vatămă nici vremile, nici aerul, nici apa.

Doi codri au fost la Moldoveni mai vestiți decât toți ceilalți, adică al Cotnariului și al Tigheciului.

Al Cotnariului este aproape de târgul acestuiași nume și nu s'au făcut din fire, ci însuși sânguința locuitorilor l'au clădit; căci pe vremile lui Ștefan Voevod celui mare, era acolo numai un câmp mare gol, iară după aceea, Leșii cu o oaste mare așezându-se cu tabăra pre câmpul acela și strâmtorându-i Ștefan Voevod i-au bătut și le-au robit tabăra și luându-i pe fugă, pre cei mai mulți i-a oborât și preste douăzeci de mii a prins robi, dintru care cei mai mulți era boieri. Și apoi pentru rescumpărarea lor îndemnându-l Craiul Leșesc cu o sumă de bani, n'au primit-o el, pentru că nu era iubitor de argint, ci a voit mai vârtos să-și facă așa un semn de biruință, care să-i vestească vitejiile sale și în veacurile cele viitoare. Și pentru acest sfârșit, a înjugat el pre toți Leșii la plug și a poruncit de a arat tot câmpul acela, pre care s'a întâmplat războiul, care este de două mile de lung și de o milă de lat și a semănat pre dânsul ghinda care era gătită pentru acea trebuință, din care au crescut acum păduri în destul de largi și de frumoase, care se numesc Dumbrăvile Roșii, pentru că s'au udat cu sângele Leșilor; iară Leșii le numesc Bucovina și niciodată nu pomenesc fără de lacrimi pentru acest loc.

Alt codru dincolo de Prut, la hotarul Basarabiei, ce se chiamă Tigheciu, cuprinde în lăuntru mai la treizeci de mile Italienești și este pentru Moldoveni apărarea cea mai tare în potrivea Sciților, cari de multe ori l'a năpădit dar nici odată nu l'a avut. Și măcar că copacii întru dânsul sunt foarte înalți, dar stau foarte deși unul de altul, încât nici pedestrași nu poate să străbată printr'însul, afară numai pe poteci, care sunt știute numai de locuitori.

Mai înainte se număra pre acolea preste 12 mii de locuitori, cari era ostașii cei mai viteji în toată Moldova; iară acum după războaiele și căderile cele multe de abia au rămas două mii. Acești oameni au cu Tătarii megieși de la Bugeag, o învoeală, ca pre tot anul să le dee o sumă de grinzi, pentru că în Basarabia mai totdeauna este lipsă de lemn; și această învoială o păzesc și până în ziua de astăzi foarte. Însă când voesc Tătarii să calce preste tocmeală și să iee lemn mai mult, care de multe ori să și întâmplat, atuncea acești locuitori de pre acolo, se apără cu mâna înarmată, izbutind de multe ori biruință."

(Dimitrie Cantemir- *Descrierea Moldovei*)

B. „Dar însă, și eu am crescut pe câmpul Bărăganului! Et in Arcadia¹ ego!². Și eu am văzut cârdurile de dropii, cutreierând cu pas măsurat și cu capul ațintit la pază, acele șesuri fără margine prin care aerul, răsfirat în unde diafane sub arșița soarelui de vară, oglindește ierburile și bălăriile din depărtare și le preface, dinaintea vederii fermecate, în cetăți cu mii de minarele, în palate cu mii de încântări.

Din copilărie, și eu am trăit cu tămădăienii, vânători de dropii din baștină, care neam de neamul lor au rătăcit prin Bărăgan, pitulați în căruțele lor acoperite cu covergi de rogojină și, mânând în pas alene gloabele lor de călușei, au dat roată, ore, zile și luni întregi, împrejurul falnicilor dropioi, cărora ei le zic mitropoliți, sau când aceștia, primăvara, se întetesc în lupte amoroase, sau când, toamna, ei duc turmele de pui să pască țarinele înțelenite.

Eu n-am uitat nici pe răposatul Caraiman, veselul și priceputul staroste al vânătorilor tămădăieni, carele putea să înghită în largile sale pânțece atâtea vedre cât și o butie de la Dealul Mare, nici pe iscusitul moș Vlad, în căruța căruia ai adormit tu adesea, pe când el, cu ochi de vulpe, zărea creștetul

delicat al dropiei mișcând printre fulgii coliliei, nici pe bietul Gheorghe Giantă, cel care, cu o rugină de pușcă pe care orice vânător ar fi azvârlit-o în gunoi, nimerea mai bine decât altul cu o carabină ghintuită, și care pe mine, nemernicul, m-a dus de multe ori cu vânat, la conacul de amiazi.(...)

Și-n adevăr, să ședem strâmb și să judecăm drept: oare ce desfătare vânătoarească mai deplină, mai nețârmurită, mai senină și mai legănată în dulci și duioase visări, poate fi pe lume decât aceea care o gustă cineva când, prin pustiile Bărăganului, căruța în care stă culcat abia înaintează pe căi fără de urme?

Dinainte-i e spațiul nemărginit; dar valurile de iarbă, când înviate de o spornică verdeată, când ofilite sub pârlitura soarelui, nu-i însuflă îngrijarea nestatornicului ocean. În depărtare, pe linia netedă a orizontului, se profilează, ca mușuroaie de cârțițe uriașe, movilele, a căror urzeală e taina trecutului și podoaba pustietății. De la movila Neacșului de pe malul Ialomiței, până la movila Vulturului din preajma Borcei, ele stau semănate în prelargul câmpiei, ca sentinele mute și gârbovite sub ale lor bătrâneți. La poalele lor cuibează vulturii cei falnici cu late pene negre, precum și cei suri al căror cioc ascuțit și aprig la pradă răsare hidos din ale lor grumazuri jupuite și golașe. E groaznic de a vedea cum aceste jivine se reped la stârvuri și să îmbuibă cu mortăciuni, când, prin sohaturi, pică de bolesne câte o vită din cirezi! (...)

Când soarele se plecă spre apus, când murgul serii începe a se destinde treptat preste pustii, farmecul tainic al singurătății crește și mai mult în sufletul călătorului. Un susur noptatic se înalță de pre fața pământului; din adierea vântului prin ierburi, din țârâitul greierilor, din mii de sunete ușoare și nedeslușite se naște ca o slabă suspinare ieșită din sânul obosit al naturii. Atunci, prin nălțimile văzduhului, zboară, cântând ale lor doine, lungi șire de cocori, brâne șerpuinde de acele păsări călătoare, în care divinul Dante a întrevăzut grațioasa imagine a stolului de suflete duioase, de unde se desprinde, spre a-și deplânge răstriștea, gingașa lui Francescă:

E come i gru van cantando lor lai,

Facendo in aer di sè lunga riga;

Così vidio venir, traendo guai,

Ombre portate dalla detta briga.³

(...)

Dar chiar și în căruță, vânatul obosește

Și dup-o cină scurtă și somnul a sosit.⁴

Vânători și căruțași, mârtoage și dulăi, culcați toți la pământ, dorm acum duși, la târlă!... Singure, stelele nopții se uită de pe cer la dânșii; ei aud cu urechile toată acea nenumărată lume de insecte ce se strecoară prin ierburi, țiuind, scârțâind, fluierând, șuierând și toate acele mii de glasuri senalță cu răsunet potolit în tăria nopții, se limpezesc în aerul ei răcoros și leagănă în somnie auzul lor aromit. Când însă vreunul se deșteaptă și clipește ochii, câmpia i se înfățișează luminată de scânteiele strălucitoare ale licuricilor; uneori cerul se încinge pe alocurea, în depărtare, de o vâlvoare roșatică, provenită din pârjol, și un stol întunecos de păsări se strecoară prin noapte...

Mă opresc, căci mi se pare că, fără știrea lui Dumnezeu și a cititorilor, am început să traduc descrierea stepei malorosiene, una din paginile cele mai minunate din minunatul romanț istoric Taras Bulba de N. Gogol, scriitor rus, carele, de nu mă-nșel, a scris, el mai întâi, pe rusește, comedia Revizorul general.

Aș transcrie aci cu plăcere toată acea încântătoare descripțiune; ca și Gogol, într-o pornire de dragăstos necaz, aș sfârși și eu zicând: Dracul să vă ia, câmpiilor, că mult sunteți frumoase!⁵ Dar atunci ce s-ar mai alege din descrierea Bărăganului, pe care m-am încercat a o face eu românește?

¹Arcadia – regiune muntoasă, situată în centrul peninsulei elene Pelopones; în imaginația poetică a antichității, și apoi, a Evului Mediu, leagăn al vieții patriarhale și al idilei bucolice.

²Et in Arcadia ego! – epigraful celebru al unui tablou de pictorul francez Nicolas Poussin. Epigraful exprimă regretul după frumoasele timpuri de altădată. (n.a)

³Dante, *Divina Commedia, l'Inferno*, Cant<0> V, <v. 46-49>:

Și precum cocorii merg cântând ale lor doine,

Făcând prin aer din sine lungi șire,

Așa văzui viind, trăgând vaiete,

Umbre purtate de pomenita suflare. (n. a.).

⁴Eliad zice în *Zburătorul* său:

Dar câmpul și argeaua săteanul obosește,

Și dup-o cină scurtă și somnul a sosit. (n. a.).

⁵Romanțul *Taras Bulba* este o admirabilă descriere a vieții cazacilor zaporojeni, care au jucat un așa mare rol în istoria Țărilor române, sub domniile strălucite ale lui Matei Basarab în Țara Românească și a lui Vasile Lupu în Moldova (n. a.).»

(Alexandru Odobescu – *Pseudo-kynegeticos*)

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde prin enunțuri la fiecare dintre următoarele cerințe:

1) Ilustrează, prin exemple selectate din ambele texte, utilizarea a două categorii distincte de arhaisme. 6 puncte

2) Demonstrează, prin raportare la ambele texte, prezența a două structuri sau tehnici specifice descrierii. 6 puncte

3) Explică prezența în fragmentul B a referințelor livrești. 6 puncte

4) Comentează în 50-100 de cuvinte sensul enunțului: *Dar atunci ce s-ar mai alege din descrierea Bărăganului, pe care m-am încercat a o face eu românește?* 6 puncte

5) Susține, într-un text de 50-100 de cuvinte, o opinie argumentată în legătură cu subiectivitatea eului narator în cele două fragmente date. 6 puncte

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Redactează, raportându-te și la conținutul fragmentelor de mai sus, un text de 150-200 de cuvinte care să reprezinte mesajul publicitar de prezentare și promovare turistică și culturală a unui loc din județul tău într-o campanie dedicată regiunilor țării.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte în care să ilustrezi **evoluția raportului dintre realitate și ficțiune de la primele texte scrise în limba română până în perioada pașoptistă (inclusiv)**, utilizând ca suport textele de mai sus și valorificând experiențele tale culturale.

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 4 argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare

30 de puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 900 de cuvinte. Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 30 de puncte (*organizarea ideilor în scris* – 6 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 6 puncte; *utilizarea limbii literare* – 6 puncte; *ortografia* – 4 puncte; *punctuația* – 4 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 2 puncte, *respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte* – 2 puncte).